

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра маркетингу, менеджменту та підприємництва

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА»

рівень вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</u>
галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u>
спеціальність	<u>076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
освітньо-професійна	
програма	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
спеціалізація	<u>Підприємництво, торгівля та біржова діяльність</u>
вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>
факультет	<u>Економічний</u>

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна «26» червня 2020 року, протокол № 5

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Куценко Тетяна Миколаївна, к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від “20” червня 2020 року №15

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва

ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____ (підпис)

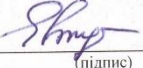
Вікторія СВТУШЕНКО

(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

Протокол від “23” червня 2020 року № 10

Голова науково-методичної комісії економічного факультету ХНУ імені В. Н. Каразіна

_____ (підпис)

Вікторія СВТУШЕНКО

(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Вступ до сучасного підприємництва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

першого рівня вищої освіти, бакалавр

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

спеціалізації Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни:

Метою дисципліни є формування компетентностей щодо розуміння концептуальних засад функціонування підприємств різних форм власності, набуття вмінь обґрунтування створення власного бізнесу, а також підвищення ефективності управління підприємством у ринкових умовах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завдання вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з основними категоріями підприємницької діяльності та бізнесу в інформаційній економіці;
- придбання теоретичних знань і практичних навичок щодо порядку створення та ліквідації підприємств різних форм власності;
- засвоєння основ договірних відносин, ліцензування та патентування підприємницької діяльності в інформаційній економіці;
- застосування на практиці знань щодо формування відносин із зовнішнім середовищем;
- розгляд питань створення ефективної команди та мотивації персоналу;
- обґрунтування використання різних джерел фінансування бізнесу в інформаційній економіці.

1.3. Кількість кредитів – 5

1.4. Загальна кількість годин:

150 год. денна форма навчання.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-
Семестр	
2-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	-
Самостійна робота	
86 год.	-

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

- оволодіти знаннями щодо створення нового бізнесу з урахуванням особливостей функціонування підприємств різних форм власності та законодавчих обмежень підприємницької діяльності;
- навчитися визначати оптимальні способи та напрямки аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища;
- вміти використовувати сучасні методи діагностики та експертизи діяльності підприємства з урахуванням специфіки функціонування;
- визначати цілі і завдання підприємств різних форм власності;
- обґрунтовувати потреби підприємства у внутрішньому та зовнішньому фінансуванні;
- визначати оптимальні способи та напрями розвитку підприємства;
- підбирати конкретні засоби та інструменти для належного ведення власного бізнесу;
- визначати результативність функціонування бізнесу та оптимізування витрат.

	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність		
Загальні компетентності		
1	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в

	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
		професійних цілях.
	ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.	Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
	ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.
Спеціальні компетентності		
4	СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.	Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Організаційно – правові аспекти підприємницької діяльності

Тема 1. Сутність підприємництва. Основні види підприємницької діяльності

1.1. Поняття підприємницької діяльності. Суб'єкти підприємницької діяльності. Законодавче врегулювання ведення бізнесу. Підприємництво як особлива економічна категорія, функції та принципи підприємницької діяльності.

1.2. Середовище функціонування підприємства. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Особливості розвитку бізнесу в інформаційній економіці.

1.3. Особистість підприємця та його якості. Роль та функції підприємця. Якості підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінність та особливості функціонування.

1.4. Класифікація підприємств та їх особливості в сучасному бізнесі. Великий, середній і малий бізнес. Роль антимонопольного законодавства в розвитку економіки. Легальний і тіньовий бізнес. Поняття комерційної і некомерційної організації. Роль некомерційної організації в бізнесі.

Тема 2. Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації

2.1. Поняття «підприємницька ідея», її зміст. Джерела формування нових ідей.

2.2. Методи генерації підприємницьких ідей та прорахування їх успішності. Сфера і технологія підприємницьких рішень. Економічні методи підприємницьких рішень.

Тема 3 . Реєстрація підприємств різних форм власності

3.1. Види підприємств в Україні. Вимоги до статутного фонду. Порядок

реєстрації підприємств в Україні. Установчі та реєстраційні документи. Резервування найменування підприємства. Вимоги до складу засновників у різних організаційних формах підприємств.

3.2. Особливості створення підприємств різних форм власності. Вартість реєстрації юридичних та фізичних осіб. Особливості реєстрації акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю, приватних підприємств, командитних товариств тощо. Внесення змін до установчих документів.

Тема 4. Джерела фінансування підприємницької діяльності

4.1. Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності. Кредитування підприємств різних форм власності. Види кредитів. Банківське кредитування. Принципи та умови кредитування. Вимоги до документів, необхідних для отримання кредиту.

4.2. Вартість залучених та запозичених коштів. Особливості забезпечення. Фінансування бізнесу за рахунок власних коштів. Лізинг обладнання як альтернатива кредиту. Венчурне фінансування: сутність, особливості та можливість отримання.

Тема 5. Оподаткування, облік та звітність на підприємствах

5.1. Загальна та спрощена система оподаткування, обліку та звітності підприємницької діяльності. Особливості для юридичних осіб різних форм власності та фізичних осіб. Єдиний податок для юридичних та фізичних осіб. Особливості ведення обліку та складання звітності для юридичних та фізичних осіб.

5.2. Порядок та форми ведення обліку на підприємствах. Види податків. Налогові пільги в різних сферах діяльності. Штрафні санкції. Контролюючі та наглядові органи, види перевірок.

Тема 6. Ризики ведення бізнесу

6.1. Сутність та види підприємницьких ризиків. Види і особливості економічних, політичних, комерційних, інвестиційних і виробничих ризиків.

6.2. Способи зменшення ризиків для бізнесу. Роль і види страхування. Франчайзинг і лізинг як способи зниження ризиків.

Тема 7. Захист бізнесу та підприємницька таємниця

7.1. Сутність підприємницької та комерційної таємниці. Поняття підприємницької таємниці. Предмет та об'єкти комерційної таємниці. Законодавче врегулювання. Урахування в договірних відносинах.

7.2. Законодавче врегулювання захисту інформації. Закони безпеки. Порядок її розголошення та нагляд за дотриманням. Відповідальність за розголошення таємниці. Закони безпеки. Організація системи безпеки.

7.3. Заходи захисту бізнесу від недобросовісної конкуренції. Внутрішні і зовнішні шахрайства. Внутрішні та зовнішні забезпечення безпеки бізнесу. Боротьба недобросовісною конкуренцією.

Змістовний модуль 2. Особливості ведення бізнесу в інформаційній економіці

Тема 8. Інформаційна економіка: становлення, сутність та основні особливості

8.1. Етапи становлення інформаційного суспільства та основні тенденції розвитку

інформаційної економіки. Сутність інформаційного суспільства. Етапи становлення інформаційного суспільства. Новітні тенденції розвитку інформаційної економіки в сучасному суспільстві.

8.2. Сутність інформаційної економіки та її основні характеристики. Основні тенденції розвитку інформаційної економіки. Сутність інформаційної економіки та її основні характеристики.

Тема 9. Людський фактор в умовах інформаційної економіки

9.1. Зміна середовища діяльності людини. Розвиток персоналу в сучасних умовах, сучасні вакансії в інформаційній економіці. Нові можливості, що надає інформаційна економіка людині.

9.2. Особливості управління персоналом підприємства в умовах інформаційної економіки. Роль людського фактора в управлінні інформаційними ресурсами. Командоутворення в інформаційному просторі. Особливості управління персоналом в інформаційній економіці.

9.3. ІТ-персонал: вимоги та особливості формування. ІТ-персонал. Основні вимоги та функції ІТ-персоналу.

Тема 10. Маркетинг в інформаційній економіці

10.1.1. Можливості та завдання маркетингу в інформаційній економіці Сутність інтернет-маркетингу та його відмінність від маркетингу. Методи інтернет-маркетингу. Переваги та недоліки Інтернет як каналу маркетингу та реклами.

10.2. Використання Internet у маркетинговій діяльності фірми Рекламна кампанія в Інтернет. Структура рекламної кампанії. Маркетингове призначення сайту підприємства. Види інтернет-реклами. Банерна реклама. Види банерів.

10.3. Особливості реклами в Internet Методи та засоби реклами в Інтернет.

Тема 11. Електронні гроші та організація платежів у електронному бізнесі

11.1. Електронні гроші: сутність та основні характеристики Сутність електронних грошей. Основні характеристики електронних грошей. Особливості використання електронних грошей.

11.2. Система електронних платежів та розрахунків Система електронних платежів та розрахунків. Основні вимоги щодо системи електронних платежів. Види платіжних систем.

11.3. Онлайновий банкінг та брокінг Онлайновий банкінг та брокінг.

Тема 12. Особливості оцінки Інтернет-бізнесу

12.1. Особливості оцінки ІТ-проектів. Сутність ІТ-проектів та їх види.

12.2. Підходи щодо оцінки ефективності проектів. Методи оцінки ІТ-проектів. Метод на основі оцінки фінансових результатів. Кількісні та якісні методи.

12.3. Оцінка інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність та її оцінка.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Організаційно – правові аспекти підприємницької діяльності												
Тема 1. Сутність	14	2	2			10						

підприємництва Основні види діяльності в сфері бізнесу												
Тема 2. Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації	14	2	2			10						
Тема 3. Реєстрація Підприємств різних форм власності	14	2	2			10						
Тема 4. Джерела фінансування підприємницької діяльності	9	2	2			5						
Тема 5. Оподаткування, облік та звітність на підприємствах	13	4	4			5						
Тема 6. Ризики ведення бізнесу	9	2	2			5						
Тема 7. Захист бізнесу та підприємницька таємниця	9	2	2			5						
Разом за розділом 1	82	16	16			50						
Розділ 2. Особливості ведення бізнесу в сучасних умовах												
Тема 8. Інформаційна економіка: становлення, сутність та основні особливості	10	2	2			6						
Тема 9. Людський фактор в умовах сучасної економіки	14	4	4			6						
Тема 10. Маркетинг в інформаційній економіці	14	4	4			6						
Тема 11. Електронні гроші та організація платежів у електронному бізнесі	17	4	4			9						
Тема 12. Особливості оцінки Інтернет бізнесу	13	2	2			9						
Разом за розділом 2	68	16	16			36						
Усього годин	150	32	32			86						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ 1. Основи економіки знань		
1	Тема 1. Сутність підприємництва Основні види діяльності в сфері бізнесу	2
2	Тема 2. Підприємницькі ідеї і методи їх реалізації	2

3	Тема 3. Реєстрація Підприємств різних форм власності	2
4	Тема 4. Джерела фінансування підприємницької діяльності	2
5	Тема 5. Оподаткування, облік та звітність на підприємствах	4
6	Тема 6. Ризики ведення бізнесу	2
7	Тема 7. Захист бізнесу та підприємницька таємниця	2
	Разом	16
	Розділ 2. Управління знаннями	
8	Тема 8. Інформаційна економіка: становлення, сутність та основні особливості	2
9	Тема 9. Людський фактор в умовах сучасної економіки	4
10	Тема 10. Маркетинг в інформаційній економіці	4
11	Тема 11. Електронні гроші та організація платежів у електронному бізнесі	4
12	Тема 12. Особливості оцінки Інтернет бізнесу	2
	Разом	16
	Усього разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	23
2.	Підготовка до практичних занять	23
3.	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	16
4.	Інші види самостійної роботи	24
	Разом	86

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) студента є вибіркоким видом позааудиторної самостійної роботи студента та має навчально-дослідницький характер, виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену з даної навчальної дисципліни.

Виконання ІНДЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Тема ІНДЗ: «Розробка та обґрунтування бізнес-ідей для створення власного бізнесу в інформаційному бізнес-середовищі»

7. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитись в наступних формах:

1. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, поточного тематичного тестування, виступів або оцінки виконання завдань на практичних заняттях.

2. Проміжний контроль здійснюється після вивчення логічно завершеної частини робочої програми дисципліни у формі контрольної роботи.

3. Підсумковий семестровий контроль в формі заліку проводиться з метою оцінки результатів вивчення дисципліни студентами.

Загальна оцінка за дисципліною складається та виставляється за виконання практичних завдань, самостійної роботи, контрольних робіт та підсумкового семестрового контролю.

Контроль активності на практичних заняттях:

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

1. розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

2. ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

3. уміння поєднувати теорію з практикою при розв'язанні задач, проведення статистичного аналізу при виконанні завдань, віднесених до самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

4. логіка, структура, стиль, викладання матеріалу в письмових роботах і при виступі в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Проміжний контроль

Проміжний контроль знань передбачає виявлення рівня опанування матеріалу лекційного матеріалу та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестів, теоретичних питань та ситуаційного завдання, яке містить практичні задачі різного рівня складності.

Проведення підсумкового контролю

Підсумковий контроль здійснюється та оцінюється за двома складовими: лекційний (теоретичний) матеріал та ситуаційне завдання. Підсумковий контроль проводиться у письмовій формі, після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконані контрольні роботи. Студент вважається допущеним до заліку на підставі:

Для денної форми навчання – наявності всіх виконаних практичних завдань та написання контрольної роботи.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота													ІНД 3	Контрольна робота, передбачен а навчальним планом	Разо м	залікова робота	Сума
Розділ 1							Розділ 2										
Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т1	Т1	Т1	ІНД	КР	60	40	100	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3					
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	16	20				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Геєць В. М. Україна у вимірі економіки знань. Київ, 2006. 592 с.
2. Чугунов А. В. Аналитические материалы. Концепция обществ знаний и индикаторы измерения готовности к переходу на модель развития, основанную на знаниях. *Вестник международных организаций*. 2007. №4. С. 10-23.
3. Индекс экономики знаний – информация об исследованиях URL: <http://www.worldbank.org/kam>.
4. Бажал Ю. М., Бойко О. М., Булкін І. О., Бурлака В. Г., Войтович А. І. Інноваційна Україна 2020: нац. Доповідь. Київ, 2015. 334.
5. Бажал Ю. М., Бакушевич І. В., Венесаар У., Гораєва Т. Ю., Григор'єв Г. С. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2015. 278 с.
6. Федулова Л. І. Інноваційно-технологічний розвиток України: стан, проблеми, стратегічні перспективи: аналіт. матеріали до Парламент. слухань «Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів». Київ, 2009. 196 с.
7. Бажал Ю. М. Розвиток інноваційної діяльності у знанневому трикутнику «держава - університети - промисловість». *Економіка і прогнозування*. 2015. № 1. С. 76-88.

Допоміжна література

8. Chen D. The Knowledge Economy, the KAM Methodology and World Bank Operations. World Bank. October 2005 URL: [http://siteresources.worldbank.org/KFDLP/Resources/KAM_Paper WP. pdf](http://siteresources.worldbank.org/KFDLP/Resources/KAM_Paper_WP.pdf)

9. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статистичний збірник. Київ., 2018. 305 с.

10. Білоконь О. І., Біленька Н. О. Обстеження інноваційної діяльності в економіці України за період 2008-2010 років (за міжнародною методологією) URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

11. Федулова Л. І., Осецький В. Л., Бажал Ю. М., Лігоненко Л. О., Козловський І. В. Регіональні інноваційні системи України: стан формування та розвитку в умовах інтеграційних викликів: монографія. Київ, 2013. 723 с.

12. Бажал Ю. М., Михалевич М. В. Шляхи підвищення вартості людського капіталу в перехідній економіці. *Економіка і прогнозування*. 2009. № 4. С. 5-32.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт ВРУ URL: <http://rada.gov.ua/>

2. Міністерство економічного розвитку та торгівлі України URL: <http://www.me.gov.ua/>

3. Урядовий портал URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

4. ЛІГА: Закон URL: <http://www.ligazakon.ua/>